

ปัญหาสิทธิมนุษยชนของสตรี

The Human Rights of Women's Problems

กุลิศรา ปาณิยะ¹

บทคัดย่อ

บทความ เรื่อง “ปัญหาสิทธิมนุษยชนของสตรี” มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สตรีในสังคมไทย ยังมีการละเมิดสิทธิสตรีอยู่เป็นประจำ แต่บางครั้งประชาชนยังไม่รู้สึกว่า คือการละเมิดสิทธิสตรี เพราะสาเหตุจากการถูกปลูกฝังอบรม สั่งสอน หรือการตั้งเป็นกติกาสังคม จนกลายเป็นเจตคติของสังคม เพราะค่านิยมในสังคมไทย ที่ครอบงำให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจ เป็นมาอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาประกอบด้วย ความหมายสิทธิมนุษยชนของสตรี ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน สิทธิการใช้ชีวิตคู่สมรส สตรีสิทธิ สตรีกับกระบวนการยุติธรรม สิทธิสตรีกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการเมือง สิทธิสตรีกับการข่มขืนกระทำชำเรา และความรุนแรงทางเพศ สิทธิในการยุติการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สิทธิสตรีกับด้านเศรษฐกิจ สิทธิสตรีกับสื่อมวลชน

คำสำคัญ : สิทธิสตรี, สิทธิมนุษยชน

Abstract

The academic of this article were:
The Human Rights of Women's Problems.

Women in Thai society were infringement of women's rights. Because the burial, Teach or the social rules become to to impression. Values in social's thai dominate was under continuously power.

This content was the meaning of the Human Rights of Women, The important of Human Rights. The way of life in Women's spouse, The women and talking of management and the political affairs, The Women's rights and related, Stop the pregnancy failure, The Women's rights with a mass media.

Keywords : The Women's rights , Human Rights

บทนำ

สังคมไทยยังพบเห็นการละเมิดสิทธิสตรีอยู่เป็นประจำ แต่บางครั้งประชาชนยังไม่รู้สึกว่า คือการละเมิดสิทธิสตรี เพราะสาเหตุจากการถูกปลูกฝัง อบรม สั่งสอน หรือการตั้งเป็นกติกาสังคมจนกลายเป็นเจตคติของสังคม ประกอบกับสตรีไทยผู้หญิงยังมีความรู้

¹ ก.บ. (ภาษาไทย), ศน.ม. (สังคมวิทยา), รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), นักวิชาการอิสระ.

ในด้านกฎหมายน้อย สังคมไทยจึงมักไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยความเคยชิน ที่เคยได้พบเจอบ่อยๆ จึงไม่คิดต่อสู้หรือเรียกร้องสิทธิของตน หรือไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการล่วงละเมิดสิทธิ ทั้งนี้เพราะค่านิยมในสังคมไทย ที่ครอบงำให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจเป็นมาอย่างต่อเนื่อง ผู้หญิงไทยยังคงประสบปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิหลายด้าน เช่นในเรื่องของความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ความรุนแรงในครอบครัว แรงงานหญิงที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าของกิจการหรือผู้ว่าจ้าง โดยเฉพาะแรงงานหญิงต่างด้าว และกฎหมายหรือระเบียบบางอย่างที่จำกัดสิทธิของผู้หญิง (อุดมศักดิ์ สันธิพงษ์, 2553: 71)

บทบาทและสถานภาพของสตรี มีสิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆ ที่ดูเหมือนจะเท่าเทียมกับบุรุษเพศ แต่แท้ที่จริงแล้วสตรีได้รับสิทธิที่เป็นอิสระอย่างแท้จริงดังนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บท ด้านสิทธิมนุษยชนฉบับนี้ จะต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองและป้องกันการละเมิดสิทธิ มนุษยชนของสตรีทั้งในทางกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อปฏิบัติทางสังคมให้ครอบคลุม ประเด็นต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

ความหมายสิทธิมนุษยชนของสตรี

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่ มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ และสิทธิเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี

โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกาย และสุขภาพ รวมทั้ง ความเชื่อทางการเมืองหรือความเชื่ออื่นๆ ที่ขึ้นกับพื้นฐานทางสังคม สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดหรือโอนให้แก่ผู้อื่นได้ (ชะวักชัย ภาติณฐ, 2548 : 52) ดังนั้น สิทธิมนุษยชนสตรีหมายถึง สิทธิในร่างกาย สิทธิในความเป็นบุคคล และสิทธิที่จะตัดสินใจอย่างเป็นอิสระด้วยตนเอง โดยความเท่าเทียมกันและไม่คำนึงถึงความแตกต่างในทุกๆ ด้าน

ความสำคัญของสิทธิมนุษยชนสตรี

สตรีจำนวนมากยังต้องเผชิญกับอุปสรรคในการจะได้รับสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น สาเหตุเพราะปัจจัยต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา เผ่าพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา ความพิการ หรือชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม หรือเพราะความเป็นชนพื้นเมือง ผู้อพยพ ซึ่งรวมถึงแรงงานสตรีอพยพ สตรีพลัดถิ่น หรือผู้ลี้ภัย สตรีเหล่านี้ยังอาจเสียเปรียบและถูกเบียดถูกกีดกันออกไป เนื่องจากการขาดความรู้และการรับรู้ถึงสิทธิมนุษยชนของตน หรือจากอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลและกลไกการช่วยเหลือในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น (อุดมศักดิ์ สันธิพงษ์, 2553 : 89)

สิทธิการใช้ชีวิตคู่สมรส

สาเหตุของปัญหาสังคมไทยส่วนหนึ่ง มีความเชื่อเจตคติและค่านิยมที่ยอมรับความไม่เสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษว่าเป็นสิ่ง

ปกติในสังคม โดยหิบบความแตกต่างทางกายภาพ ระหว่างสตรีและบุรุษมาเป็นข้ออ้างในการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและการขำรังไว้ซึ่งข้อได้เปรียบของบุรุษเหนือสตรีในข้อกฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อกฎหมายเกี่ยวกับ ครอบครัวและการสมรส

กฎหมายการข่มขืนกระทำชำเราซึ่งกำหนดความผิดเฉพาะกรณี ชายข่มขืนหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาเท่านั้น โดยไม่ได้คุ้มครองผู้เสียหายซึ่งเป็นภรรยาให้เทียบ เท่าบุคคลอื่น เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเนื้อตัวร่างกายของบุคคล การตั้งข้อสงวนในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อ สตรีในทุกรูปแบบในเรื่องความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษในด้านครอบครัวและการ สมรส ทำให้การเลือกปฏิบัติต่อสตรียังดำรงอยู่ต่อไป การที่ไม่มีการราชบัญญัติห้ามการเลือกปฏิบัติออกมารองรับบท บัญญัติในรัฐธรรมนูญทำให้มีการเลือกปฏิบัติยังคงมีอยู่และไม่มีกฎหมายมาบังคับใช้ใน กรณีการเลือกปฏิบัติต่อสตรี

สิทธิสตรีกับกระบวนการยุติธรรม

ปัญหาสตรีที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมยังได้รับการปฏิบัติไม่เหมาะสม ไม่ได้รับการปกป้องดูแลและเคารพสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวกับสตรีตามควรและบางกรณีเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชนสตรีอย่างชัดเจน นอกจากนี้การดำเนินการทางกฎหมายของสตรีก็ยังไม่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญจากบุคคลในกระบวนการยุติธรรม

ผลกระทบสตรีที่ถูกสามีข่มขืนแต่ไม่สามารถป้องกันตนเองหรือดำเนินการตามกฎหมายได้ เช่น ภรรยาที่ถูกสามีข่มขืน หรือสามีข่มขืนภรรยาที่แยกกันอยู่หรือเลิกกัน โดยพยานแต่ไม่ได้จดทะเบียนหย่า ภรรยาไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายเพื่อป้องกันตนเองได้ การไม่สนใจดำเนินคดีที่มีการทำร้ายร่างกายในครอบครัว และในสังคมทำให้สภาพปัญหาและการทำร้ายรุนแรงขึ้นตามลำดับ จนเป็นผลต่อเนื่อง ให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงในบางกรณีสตรีที่ได้รับความกดดันจากการถูกทำร้ายอยู่เป็นประจำและไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากแหล่งใดได้ จึงตัดสินใจยุติปัญหาด้วยความ รุนแรงและต้องตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา

กระบวนการยุติธรรมที่ไม่คำนึงถึงสถานะจิตใจและความเจ็บปวด ของสตรีผู้เสียหาย และการที่ไม่ได้มีการจัดการในการบำบัดเยียวยา ช่วยเหลือ รวมทั้งให้ การชดเชยแก่ผู้เสียหายทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมเท่ากับเป็นการซ้ำเติมผู้เสียหาย อีกชั้นหนึ่ง ทำให้สตรีต้องทนเก็บความเจ็บปวดไม่แจ้งความทุกข์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะไม่ต้องการได้รับความเจ็บปวดซ้ำซาก ผู้กระทำผิดจะกระทำซ้ำเพราะได้ใจ เนื่องจากเชื่อว่าสตรีไม่กล้าแจ้งความและตัวผู้กระทำผิดเองจะไม่ถูกลงโทษ การเบิกความในศาลต่อหน้าสาธารณะและต้องเผชิญหน้าจำเลย เป็นผลให้ สตรีผู้เสียหายตัดสินใจไม่นำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมการรายงานข่าวโดยเปิดเผยชื่อผู้เสียหายและเผยแพร่ภาพ และไม่ คำนึง

ผลกระทบที่ติดตามมาทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตส่วนตัวของสตรีผู้เสียหาย อย่างรุนแรง เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หญิงตัดสินใจไม่แจ้งความร้องทุกข์ กับเจ้าหน้าที่การคุมขังที่ไม่เหมาะสมและไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ต้องขังสตรีแสดงถึงความปลอดภัยในการดูแลความปลอดภัยของผู้ต้องขังทำให้เกิดสภาพการณ์ที่ผู้ต้องขังหญิงถูกละเมิดทางเพศ (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2551: 115)

สิทธิสตรีกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและการเมือง

ปัญหาจำนวนสตรีที่เข้าร่วมในการตัดสินใจระดับสูงในด้านบริหารและการเมือง มีสัดส่วนน้อยมากในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ยังถูกกีดกันและปิดกั้นโอกาสที่จะได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่สำคัญๆ หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง อีกทั้งยังถูกคุกคามทางเพศและล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว

ผลกระทบการที่สตรีขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร ในระดับต่างๆ ทำให้สภาพปัญหา ความต้องการความเห็น และมุมมองของสตรีถูกละเลยไปในกระบวนการพัฒนา ส่งผลให้สตรีไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรร โอกาส และทรัพยากรด้านต่าง ๆ สืบเนื่องจากข้อ เมื่อขาดการสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ ความคิดเห็น และมุมมองของสตรีซึ่งเป็นประชากรครึ่งหนึ่งของสังคม จึงทำให้การตัดสินใจด้าน

การพัฒนา การบริหาร และการเมืองไม่สมบูรณ์และไม่อาจบรรลุผลอย่างแท้จริง การขาดการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารและการเมืองจะปรากฏเป็นภาพด้านลบของประเทศในระดับนานาชาติ ทั้งนี้องค์การสหประชาชาติได้ทำการประเมินสภาพและความก้าวหน้าของสตรีในด้านนี้เป็นระยะ และได้เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวไปทั่วโลก

สิทธิสตรีกับการข่มขืนกระทำชำเราและความรุนแรงทางเพศ

ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีครอบคลุมถึงความรุนแรงทางกาย ทางเพศ และทางจิตใจ รวมทั้งการล่วงเกินทางกายและทางเพศ การข่มขู่ การข่มขืน การทารุณ ทั้งที่เกิดในสถานที่ส่วนตัว เช่น ภายในครอบครัว หรือที่สาธารณะอื่นๆ เช่น สถานที่ทำงาน และในชุมชน รวมทั้งจากสื่อมวลชนแสดงว่ามีสตรีตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สตรีที่ถูกกระทำเป็นผู้เสียหาย และ มักไม่ได้รับความเป็นธรรมในการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ สตรีที่ถูกกระทำได้รับความบาดเจ็บ ทั้งทางกายและจิตใจ ซึ่งในหลายกรณียากต่อการฟื้นฟู และมีผลกระทบเชิงลบมากมาย รวมทั้งการสูญเสียชีวิตด้วยการที่สตรีได้รับความกดดันเพราะถูกทำร้าย และถูกกดดันทางจิตใจมาโดยตลอด ทำให้สตรีบางรายตัดสินใจยุติปัญหาด้วยความรุนแรง

สาเหตุของปัญหาโครงสร้างเชิงอำนาจในสังคมยังกำหนดให้บุรุษมีอำนาจ

เหนือสตรี และโครงสร้างเชิงอำนาจนี้ยังให้ความชอบธรรมต่อวัฒนธรรมในการใช้ความรุนแรงต่อสตรี ในทุกรูปแบบความสัมพันธ์ทั้งในครอบครัวและสังคม ดังจะเห็นได้จากการล่วงละเมิด ของนายจ้าง ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานในสถานที่ทำงาน สามี หรือบิดารวมทั้งการ ละเมิดในสื่อมวลชน สตรีเป็นจำนวนมากยังต้องพึ่งพาสามีในทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นเหตุให้สตรีต้องยอมจำนน และจำยอมต่อการจะถูกทำร้ายทารุณโดยไม่กล้าดำเนินคดี

ผลกระทบสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้และต้องทนทุกข์ทรมานทั้งทางกายและจิตใจในการดำรงชีวิตเมื่อกายได้รับการบาดเจ็บและสุขภาพจิตไม่ดี นอกจากจะมีผลกระทบเชิงลบต่อตัวสตรีแล้วยังอาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อเนื่องถึง ผู้ที่อยู่รอบข้างได้ ความรุนแรงต่อสตรีเป็นการคุกคามต่อการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ทั้งที่สตรีสมควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างดีและเหมาะสมแก่ชนบคคลอื่นๆ ในสังคม สตรีได้รับความกดดันเนื่องจากถูกกระทำรุนแรงและตัดสินใจ ยุติปัญหาด้วยความรุนแรง ต้องได้รับโทษหนักเกินสมควร โดยไม่มีการนำประวัติของ การถูกทำร้ายหรือกดดันทางจิตใจมาพิจารณาเป็นองค์ประกอบในการกำหนดโทษ สตรีที่ถูกกระทำรุนแรงจะรู้สึกเสื่อมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รู้สึกมีค่าน้อยลง และถือว่าการกระทำรุนแรงเป็นการทำลายทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง

สิทธิในการยุติการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ปัญหาสตรีไทยจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม เช่นกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ยากจน อยู่ในชนบทที่ห่างไกล ฯลฯ ที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์อย่างถูกต้องตามกฎหมายและปลอดภัยได้ ต้องหันไปรับบริการทำแท้งผิดกฎหมายและเสี่ยงอันตรายจากการยุติการตั้งครรภ์โดยบุคคลที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพแพทย์ ทำให้มีสตรีจำนวนมากต้องได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนอันเป็นผลมาจากการยุติการตั้งครรภ์

สาเหตุของปัญหาประมวลกฎหมายอาญากำหนดเงื่อนไขการยุติการตั้งครรภ์โดยชอบด้วยกฎหมายเฉพาะในกรณีที่สตรีถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือการตั้งครรภ์ที่อาจจะเป็น อันตรายต่อสุขภาพของมารดา ซึ่งในทางปฏิบัติมักจำกัดเฉพาะอันตรายต่อสุขภาพทางกายเท่านั้น ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่แคบเกินไป กฎหมายไม่อนุญาตให้สตรียุติการตั้งครรภ์ แม้จะเป็นความต้องการของสตรีผู้ตั้งครรภ์เอง หลังจากทราบจากการตรวจทางการแพทย์ว่าทารกในครรภ์ที่จะเกิดมานั้นมีโรคที่ไม่มีทางรักษา หรือต้องถึงความตายอย่างแน่นอน มีปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจที่ทำให้เกิด การตั้งครรภ์โดยสตรีเอง หรือสตรีและบุรุษไม่พร้อมที่จะมีลูก

ผลกระทบสตรีที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์อย่างถูกต้องตามกฎหมายและปลอดภัยได้ ต้องหัน

ไปทำแข่งกับหมอเถื่อน และจำนวนมากต้องบาดเจ็บ ทุพพลภาพหรือถึงขั้นเสียชีวิตจากวิธีการยุติการตั้งครรภ์ดังกล่าว สตรีที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไม่สามารถยุติ การตั้งครรภ์ได้เนื่องจาก ข้อห้ามทางกฎหมาย ทำให้สตรีเหล่านี้ต้องให้กำเนิดบุตรในภาวะที่ตนเองไม่มีความพร้อม ซึ่งจะเป็นปัญหาสืบเนื่องที่ส่งผลเสียทั้งต่อตัวสตรีเอง ต่อเด็กที่เกิดมา และต่อสังคมโดยรวม ในกรณีที่มีการกีดกันการมีโรคที่รักษาไม่หายและต้องถึงแก่ความตาย ทำให้สตรีและครอบครัวต้องได้รับผลกระทบทางจิตใจ รวมทั้งต้องรับภาระด้านเศรษฐกิจ และการเลี้ยงดู

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และบริการคุมกำเนิดแก่สตรีกลุ่มต่างๆ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ปรับแก้กฎหมายให้มีการยุติ การตั้งครรภ์โดยชอบด้วยกฎหมายได้ใน กรณีที่มีการตั้งครรภ์จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิตของมารดา และในกรณีที่ทารกที่จะเกิดมามีโรคที่รักษาไม่หาย และจะถึงแก่ความตายอย่างแน่นอน อนึ่งดำเนินการจัดปัจจัยเสี่ยงด้านสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเพื่อป้องกันมิให้สตรีอยู่ในภาวะตั้งครรภ์โดยไม่ปรารถนา

สิทธิสตรีกับด้านเศรษฐกิจ

1. โอกาสในการทำงานและความก้าวหน้าในอาชีพ

ปัญหาการประกาศรับสมัครงานยังมีการระบุเพศของผู้สมัครว่าต้องเป็นชาย หรือ

หญิงเพียงเพศใดเพศหนึ่ง ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งความต่างทางเพศในทางปฏิบัติ สตรีจำนวนมากยังได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนการทำงานน้อยกว่าบุรุษ แม้แต่ในกรณีที่สตรีและบุรุษทำงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน สตรียังได้รับ โอกาสด้านความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เช่น โอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรมและการเลื่อนตำแหน่ง น้อยกว่าบุรุษ สตรีมีทางเลือกในการประกอบอาชีพน้อยกว่าบุรุษ โดยลักษณะงานที่ สตรีทำยังมีการกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตร ค้าขาย และบริการ หรือเป็นงานในสาขาวิชาชีพที่สอดคล้องกับการแบ่งบทบาทระหว่างเพศตามแนวคิดดั้งเดิมของสังคม แม้ว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงานกำหนดให้ชายและหญิงมีความทัดเทียมกันในการจ้างงาน ในทางปฏิบัติยังขาดการดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย

สาเหตุของปัญหา การยึดติดในบทบาทดั้งเดิมของสตรีอย่างมีอคติ โดยมองว่าบุรุษ คือ ผู้หาเลี้ยงครอบครัว ขณะที่สตรีไม่ใช่กำลังหลักในการหารายได้ให้ครอบครัว แต่มีบทบาทหลักอยู่ที่การทำงานบ้านและดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งปัจจุบัน สภาพได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้วสืบเนื่องจากการที่สตรีถูกคาดหวังให้ต้องรับภาระการทำงานบ้าน และดูแลครอบครัว ทำให้มีโอกาสน้อยกว่าบุรุษในด้านรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง หรือเพิ่มพูนทักษะในการทำงานและการประกอบอาชีพ ในด้านการเลื่อนตำแหน่งงาน สังคมยังยึดติด

อยู่กับอคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงและความเป็นชาย โดยเชื่อว่าสตรีมีความสามารถในการทำงานต่ำกว่าชาย หรือสตรีมักใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล สตรีจึงมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะกับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารงานด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องมีการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ขาดการเอาจริงเอาจัง ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

ผลกระทบโดยเฉลี่ยสตรีมีรายได้ต่ำกว่าบุรุษ ซึ่งเห็นได้จากจำนวนผู้มีฐานะยากจน ซึ่งมีสัดส่วนของสตรีสูงกว่าบุรุษสตรีถูกจำกัดโอกาสด้านความก้าวหน้าในงานอาชีพ โดยเฉพาะ ในตำแหน่งงานบริหาร และในสาขาวิชาชีพที่ถูกกำหนดว่าเป็นวิชาชีพของบุรุษตาม แนวคิดการแบ่งบทบาทระหว่างเพศแบบดั้งเดิม เมื่อสตรีมีรายได้น้อยกว่าบุรุษ รวมทั้งโอกาสน้อยกว่าในเรื่องความก้าวหน้าในงานอาชีพทำให้ครอบครัวและสังคมขาดแรงจูงใจที่จะลงทุนในการให้การศึกษาและพัฒนาศักยภาพในการทำงานของสตรี สตรียากจนที่ประกอบอาชีพในแรงงานนอกระบบ นอกจากจะมีรายได้ต่ำแล้วยังขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการมีมาตรการคิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานเพื่อจัดการ เลือกปฏิบัติการกีดกัน รวมทั้งการเอารัดเอาเปรียบสตรีในด้านการทำงานและการ ประกอบอาชีพ เช่น การรับสมัครงานต้องไม่จำกัดเพศเพื่อเปิดโอกาสให้สตรีและบุรุษ ได้มีทางเลือกในการสมัครงาน

ตามความสามารถได้เท่าเทียมกัน มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีได้รับโอกาสในการฝึกอบรม เพิ่มพูนทักษะและพัฒนาความสามารถในการทำงานในสาขาอาชีพ การงานที่หลากหลาย ซึ่งจะส่งผลต่อโอกาสทางความก้าวหน้าด้านอาชีพของสตรีด้วย และมีมาตรการพิเศษใน การส่งเสริมสตรีที่ประกอบอาชีพในแรงงานนอกระบบ มีมาตรการส่งเสริมให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิและความ เสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษในด้านการประกอบอาชีพและความก้าวหน้าในงานอาชีพ

2. แรงงานสตรีอพยพ

ปัญหาแรงงานสตรีที่อพยพไปทำงานต่างประเทศและที่เข้ามาทำงานจากต่างประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมายต้องเผชิญปัญหาด้านต่างๆ อาทิ ได้ค่าแรงต่ำกว่าที่สัญญาไว้ถูกทำร้ายร่างกายและข่มขืนถูกทารุณทางจิตใจ ถูกเลิกจ้างก่อนหมด สัญญาจ้างงาน ถูกเอารัดเอาเปรียบด้านแรงงาน เช่น ถูกใช้ให้ทำงานนอกเหนือจาก ที่ระบุไว้ในสัญญา ชั่วโมงทำงานนานกว่า 14-16 ชั่วโมงต่อวัน และถูกละเมิดสิทธิอื่นๆ อันพึงมีพึงได้ สตรีถูกนำมาบังคับค้าประเวณี (โปรดคูรายละเอียดยกเกี่ยวกับสตรีกับ การค้ามนุษย์ การบังคับใช้แรงงานและการถูกปฏิบัติเยี่ยงทาส ซึ่งได้กล่าวไว้แล้ว)มีสตรีที่เข้ามาทำงานจากต่างประเทศโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นจำนวนมาก

สาเหตุของปัญหาสตรีต้องการรายได้ที่ดีกว่าที่ได้รับในภูมิลำเนา หรือเมื่อ

อาศัยอยู่ในประเทศภูมิลำเนาอาจไม่มีทางทำมาหากินด้วยสาเหตุต่างๆ เครือข่ายนำสตรีไทยออกจากประเทศ และนำสตรีต่างชาติเข้ามาในประเทศดำเนินการกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายที่รัฐไม่สามารถดูแลได้จึงเกิดการฉ้อโกงและการผิดสัญญาขึ้น โดยปราศจากการควบคุมทางราชการยังมีได้เอาจริงเอาจังกับการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาการทำหนังสือเดินทางปลอม และการติดตามดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อแรงงานสตรีอพยพ ฯลฯ

ผลกระทบสตรีถูกละเมิดสิทธิได้รับการปฏิบัติเยี่ยงทาส และได้รับความทุกข์ทรมานในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการภาคราชการร่วมกับรัฐบาลของต่างประเทศและภาคเอกชนทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ดำเนินการป้องกัน ควบคุม แก้ไขภาวะการละเมิดสิทธิของ สตรีผู้เป็นแรงงานอพยพและดำเนินการติดตามคดีความเพื่อนำตัวผู้ละเมิดสิทธิของ แรงงานสตรีอพยพมาลงโทษตามกฎหมาย ทบทวนและพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ในการควบคุมและดูแล การส่งแรงงานสตรีไปทำงานนอกประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและองค์กรชาวบ้านเข้าร่วม ในกระบวนการแก้ไขปัญหาแรงงานสตรีอพยพอย่างจริงจังและครบวงจร (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม, 2555:115)

สิทธิสตรีกับสื่อมวลชน

การละเมิดสิทธิมนุษยชนของสตรีที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะผู้ที่เป็นเหยื่อในคดีความผิดทางเพศ ทำให้สตรีและครอบครัวต้องอับอายและได้รับผลกระทบทางจิตใจและสังคมตามมา และการบิดเบือนประเด็นและเนื้อหาสาระของข่าวบางประเภท เช่น ข่าวการข่มขืนยังอาจส่งผลเป็นการซ้ำเติมผู้เสียหายหรือยั่วยุให้เกิดการเลียนแบบการกระทำความผิดดังกล่าว ส่งผลเป็นการตอกย้ำอคติและความเข้าใจผิดของสังคมเกี่ยวกับบทบาทของสตรี ในด้านผู้ผลิตสื่อการที่มีจำนวนสตรีในตำแหน่งบริหารที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายของสื่อค่อนข้างน้อย ส่งผลให้สื่อมวลชนขาดมุมมองที่เป็นประโยชน์ แก่สตรีในกระบวนการกำหนดนโยบาย ทิศทางการทำงาน และเนื้อหาที่นำเสนอในด้านของโอกาสการเข้าถึงสื่อ ส่งผลให้สตรีบางกลุ่มไม่ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์และสตรีหลายกลุ่มขาดโอกาสในการสื่อสารเรื่องราว กิจกรรม และ ความคิดเห็นของตนผ่านทางสื่อ การเข้าไม่ถึงสื่อและข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทำให้สตรีจำนวนมากขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนโอกาสในการเข้ามามี ส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างมีคุณภาพ

สรุปสิทธิมนุษยชนของสตรี

สิทธิมนุษยชนของสตรีในประเทศ โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมซึ่งสามารถแยกออกได้ 2

ประเด็น ได้แก่ การกระทำรุนแรงทางกายภาพ เช่น สามีทำร้ายร่างกายภรรยา สามีบังคับขืนใจทางเพศภรรยา เป็นต้น หรือแรงงานหญิงถูกเลือกปฏิบัติจากนายจ้าง เช่น ถูกเอาเปรียบในเรื่องของค่าจ้างและการเลื่อนตำแหน่ง อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อสตรี ได้แก่ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิทางเพศของทั้งหญิงและชาย ความไม่รู้กฎหมาย หรือแม้กระทั่งการตีความกฎหมายที่ก่อให้เกิดช่องว่างในการเอาเปรียบทางเพศ

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสตรีในสังคมไทยส่วนใหญ่สะท้อนเห็นถึงสภาพและความคิดของคนในสังคมไทยที่ยังคงมีความคิดว่าผู้ชายเป็นใหญ่ ต่อมาโครงสร้างทางกฎหมายยอมรับในความเท่าเทียมกันของหญิงและชายเป็นหลักการพื้นฐานทางสังคม ตลอดจนมีการเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงเข้ามามี

บทบาทในพื้นที่สาธารณะ เช่น ในองค์กรทางการเมืองระดับต่างๆ มากขึ้นก็ตาม แต่ปัญหาและความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อสตรีก็ยังปรากฏให้เห็นมาโดยตลอด ฉะนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุด คือ กระตุ้นให้คนในสังคมเรียนรู้หลักสิทธิมนุษยชน และเคารพในศักดิ์ศรีของสตรี ตระหนักถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในด้านการทำงาน ค่าจ้าง การประกันสังคม การตัดสินใจมีบุตร สิทธิในการพัฒนาทั้งการศึกษาและสันติการรวมทั้งได้รับความเท่าเทียมในทางการเมือง และได้รับการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุกๆระดับ นอกจากนี้ภาครัฐควรมีนโยบายหรือมาตรการพิเศษที่จะช่วยเอื้อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิสตรีอย่างจริงจัง เช่น การจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิสตรีและป้องกันการละเมิดสตรีขึ้นมาโดยเฉพาะ เป็นต้น (ชาติ ชัยเดชสุริยะ, 2549: 97)

บรรณานุกรม

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2555). **แนวทางการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ. (2551). **แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2**. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.
- คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). **นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชน (แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2544 -2548**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.rlpd.moj.go.th> เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2559

ชะวั้งชัย ภาตินธุ. (2548). กระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติการสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชาติ ชัยเดชสุริยะ. (2549). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2553). สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน.